

Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.053

про присудження доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.053 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки на підставі прилюдного захисту дисертації Лигомини Тетяни Анатоліївни «Соціально-психологічні чинники формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти» за спеціальністю 053 Психологія 22 січня 2024 року.

Лигомини Тетяна Анатоліївна, 1992 року народження, громадянка України, вища освіта: закінчила у 2015 році Київський університет імені Бориса Грінченка за спеціальністю «Практична психологія».

З 2022 року і дотепер працює директором Інклюзивно-ресурсного центру № 13 Дніпровського району м. Києва

Дисертацію виконано в Університеті Грінченка.

Науковий керівник: Дятленко Наталія Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Здобувачка має 13 наукових публікацій, із них усі – одноосібні: 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 9 публікацій, у яких додатково висвітлені результати дисертації:

1. Лигомини Т.А. (2018) Імідж практичного психолога: теоретичний екскурс. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Вип. 37(4), Том І(23):

Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». К.: Гнозис, С. 66-74. ISSN 2308-5126 Веб-посилання на видання:<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26051>

2. Лигоміна Т.А. (2019) Критерії формування професійного іміджу практичного психолога як соціально-психологічного феномена. *Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. праць*. Вип. 5. Т. 1 С. 147-151. ISSN: 2663-6026 (Print), 2663-6034 (Online). DOI <https://doi.org/10.32840/2663-6026.2019.5-1.25>

Веб-посилання на видання: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/5_2019/part_1/27.pdf

3. Лигоміна Т.А. (2019) Семантична диференціація поняття «сучасний психолог» у сприйнятті педагогів та батьків. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. Вип. 44(47). С. 96-102. ISSN 2706-9672 DOI: [https://doi.org/10.33120/ssj.vi44\(47\).121](https://doi.org/10.33120/ssj.vi44(47).121)

Веб-посилання на видання: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Nsspp_2019_4447.pdf#page=96

4. Лигоміна Т.А. (2020) Емпіричне дослідження когнітивно-мотиваційної та оцінної характеристик професійного іміджу практичних психологів. *Габітус*. № 14. С. 250-254. ISSN: 2663-5208 (Print), 2663-5216 (Online). DOI: [10.32843/2663-5208.2020.14.42](https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.14.42)

Веб-посилання на видання: <http://habitus.od.ua/journals/2020/14-2020/44.pdf>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

Лозова Ольга Миколаївна – доктор психологічних наук, професор, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, професор кафедри практичної психології Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, зауваження та побажання:

1. У структурі мотиваційних і оцінних чинників формування іміджу факторний аналіз показав наявність двох рясно наповнених факторів без виділення дисперсії. Застосування критерію Кайзера для виділення кількості необхідних факторів, на наш погляд, спричинило мінімізацію і сплющення шуканої структури феномену. За умови використання критерію кам'янистого опису структура феномену, вірогідно, мала би більш деталізований характер.

2. Подекуди в тексті дисертації спостерігається дещо перебільшена інтерпретація отриманих результатів, як от: «теплішими стали взаємини в педагогічних колективах та з практичним психологом, зокрема» (с.166), «налагодилось співпраця між батьками, педагогами і психологом» (с.170). Вважаємо, що такі констатації потребують додаткових, статистично доказових, вимірювань.

3. У підрозділі 3.2. бажано було б навести якісні та кількісні характеристики програми щодо таких груп її учасників, як педагоги, адміністрація закладів освіти та батьки – вік і стать учасників, кількість проведених зустрічей, часовий розподіл в межах занять, пропорції тих чи інших методів роботи.

4. Мають місце окремі похибки в оформленні та коментарях до таблиць і рисунків. Наприклад, дублювання позначок % у стовпцях і рядках на рисунках 2.3; 2.4; 2.5; 3.2; 3.3; повторення цифрових даних таблиці 3.3 у тексті, розташованому безпосередньо під нею.

Музики Олени Оксентівни – кандидат психологічних наук, доцент, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, зауваження та побажання:

1. Стосовно робочих понять. На с. 43 дисертації знаходимо таке: «Отже, провівши аналіз наукових розвідок, ми прийшли до висновку, що у нашому

дослідженні професійний імідж практичного психолога закладу освіти буде розглядатися як певний символічний, емоційно забарвлений образ людини як фахівця, професіонала своєї справи, що формується у свідомості суб'єктів сприйняття під впливом його професійно-особистісних якостей та сприяє розвитку його професійної діяльності».

Фактично цей висновок містить авторське визначення поняття професійного іміджу практичного психолога закладу освіти. У цьому контексті вживання слів «певний», «символічний» видається надлишковим, оскільки розмиває чіткість формулювання. Визначення тільки виграло б, якби у ньому було відображено зв'язок із професійними функціями та обмеженнями.

2. У параграфі 1.2. «Структура, функції та характеристики професійного іміджу практичного психолога закладу освіти» (с. 45-57 дисертації) авторка виходить за межі змісту, означеного в назві параграфа, і розглядає структуру іміджу спеціаліста, соціального педагога тощо. Якщо це зроблено з метою зіставлення і порівняння характеристик, то для досягнення цієї мети, на мій погляд, варто було б чіткіше артикулювати узагальнення і висновки.

3. У тексті дисертації вказано, що авторкою адаптовано ряд методик: «1. Анкета «Формування та моделювання професійного іміджу практичного психолога» (авт. О. Перелигіна у адаптації Т. Лигомини); 2. «Опитувальник діагностики інтегрального задоволення іміджем» (авт. О. Перелигіна у адаптації Т. Лигомини); ... 4. Методика «Професійні позиції» (авт. Л. Шнейдер у адаптації Т. Лигомини)» (с. 79 дисертації). Підходи до адаптації і її процедуру варто було б описати детальніше.

*Ставицька Світлана Олексіївна – доктор психологічних наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,*

професор кафедри педагогіки та психології Факультет управління персоналом, соціології та психології, зауваження та побажання:

1. Може викликати дискусію суперечливе співвідношення таких змістових характеристик роботи як її назва (що адекватно відображена в меті і предметі дослідження) та формулюванні назв підрозділів 1 і 3 розділів дисертації, а також 4 завдання дослідження, де на наш погляд недостатньо презентовано саме питання соціально-психологічних чинників формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти.

2. В теоретичній моделі «Формування професійного іміджу практичного психолога» розміщеній на ст. 66 дисертації презентовані психологічні та соціальні чинники формування іміджу, однак нам здається не досить повною їх змістова характеристика (всього 2 коротенькі абзаци на с. 67), тоді як, наприклад, аналізу підходів до визначення критеріїв та змісту самих критеріїв формування іміджу відводиться декілька сторінок, хоча предмет дослідження стосується саме чинників його формування.

3. Наукові висновки, представлені у дисертаційній роботі, було зроблено на основі дослідницько-експериментальної роботи за темою «Соціально-психологічні чинники формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти». Варто було б уточнити критерії відбору учасників до експериментальної групи, оскільки загальна вибірка є досить неоднорідною як за віком 24- 61 рік, так і за стажем роботи – від 1 до 27 років. Тому постає питання щодо того, як забезпечувалась її репрезентативність?

4. Проведений дисертанткою аналіз отриманих емпіричних даних, окрім кількісної їх презентації, потребує більш розгорнутих якісних психологічних інтерпретацій. Здобувачка переважно обмежується статистично підкріпленою констатацією прямого або зворотного зв'язку між тими чи іншими фактами. Незважаючи на ретельну деталізацію такої констатації, роботі бракує якісно ґрунтовнішого витлумачення отриманих фактів і їхніх зв'язків.

5. Не дивлячись на широкий і ґрунтовний виклад основних змістових положень дисертаційного дослідження у списку друкованих праць здобувачки, які датовані 2018-2021 роком, на наш погляд, було б доречно представити роботи і за 2022 – 2023 роки.

6. Робота, також, містить ряд граматичних і частково технічних помилок, для прикладу різна назва підрозділу 1.3. у змісті роботи і в тексті роботи.

Чаусова Тетяна Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент, Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології, зауваження та побажання:

1. Позитивно оцінюючи матеріал поданий у підрозділі 1.3 дисертаційного дослідження щодо механізмів та чинників формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти зазначмо, що авторці дослідження вартувало б частину матеріалу, що стосується саме механізмів формування подати більш структуровано у підрозділі, а основні напрацювання щодо соціально-психологічної природи формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти, отримані в результаті аналізу українських та зарубіжних учених, запропонувати у вигляді таблиці.

2. Подекуди в тексті надміру розлого трактуються первинні дані, наприклад, об'ємна за змістом таблиця супроводжується низкою графічних рисунків, що унаочнюють окремі фрагменти розміщених у ній показників. Вважаємо недоцільним одночасне використання табличного і графічного представлення даних, що виглядає зайвим дублюванням інформації.

3. Вважаємо, що дисертаційне дослідження носило б більш довершений характер, якби Тетяна Анатоліївна знайшла можливість детальніше описати заходи, які були проведені з педагогічними працівниками та батьками учнів та вихованців дошкільних закладів на формувальному етапі дослідження.

Сергеєнкова Оксана Павлівна, доктор психологічних наук, професор, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, побажання:

1. Доеднуюсь до усіх побажань і дискусійних положень. На попередній презентації розглядали роботу, то наголошували на тому, що здобувач створила систему заходів щодо формування іміджу. І сьогодні у вашому виступі дуже тихо прозвучало про систему заходів, у вас був зроблений акцент на тренінговій програмі, але у вас система заходів, бо це робота з адміністрацією, де завжди виникають певні труднощі. Ви доносили керівникам і адміністрації, що повинен робити практичний психолог, він виконує все в закладі освіти, крім того, що він має виконувати, а це непросто. Робота з батьками, які не розуміються на діяльності практичного психолога в закладі освіти. Тому, трошки треба впевненіше говорити про свої здобутки.

2. У питаннях і у зауваженнях звучало, що не в повній мірі розкриті всі питання феномену імідж. Тому, що сама назва: соціально-психологічні чинники формування, то окремі дві дисертації можна було написали, соціальний аспект іміджу і власне, наш психологічний, де можна було розглядати особистість психолога.

3. Прошу не залишати Ваші дослідження і підвищували роль, того практичного психолога, на якого сьогодні покладена величезна відповідальність. Не зупиняйтеся, як адміністратор проводьте просвітницьку діяльність щодо роботи практичного психолога в реаліях сьогодення.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає,

«Утримались» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.053 присуджує Лигомині Тетяні Анатоліївні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.053

Оксана СЕРГЕСЕНКОВА